

Република Србија
УСТАВНИ СУД
Број: УЗ-293/2012
24.2 2012. године
Београд

Уставни суд, Мало веће, у саставу: судија Весна Илић Прелић, председник Већа, и судије др Агнеш Картаг Одри и мр Томислав Стојковић, чланови Већа, на седници Већа одржаној 26. јуна 2012. године, донео је

ЗАКЉУЧАК

Одбацује се иницијатива за покретање поступка за оцену уставности одредбе члана 18. Уставног закона за спровођење Устава Републике Србије („Службени гласник РС“ број 98/06).

Образложење

Уставном суду поднета је иницијатива за покретање поступка за оцену уставности одредбе члана 18. Уставног закона за спровођење Устава Републике Србије („Службени гласник РС“ број 98/06), због несагласности оспорене одредбе Уставног закона са одредбама члана 1, члана 116. став 3. и члана 194. ст. 2. и 4. Устава. Иницијатор предлаже да Уставни суд донесе одлуку о покретању поступка за оцену уставности оспорене одредбе Уставног закона, те да наведену оспорену одредбу прогласи ништавном.

Полазећи од става да Уставни закон за спровођење Устава Републике Србије, с обзиром на своју правну природу, није општи акт који подлеже уставносудској контроли и да одредбама члана 167. Устава није утврђена надлежност Уставног суда да оцењује сагласност Уставног закона са Уставом, општеприхваћеним правилима међународног права и потврђеним међународним уговорима, Уставни суд је закључком УЗ-228/2011 од 7. фебруара 2012. године одбацио предлоге и иницијативу за покретање поступка за утврђивање неуставности и несагласности са општеприхваћеним правилима међународног права одредбе члана 18. Уставног закона за спровођење Устава Републике Србије.

Имајући у виду заузети став Уставног суда, Суд је, сагласно одредби члана 36. став 1. тачка 1) Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“, бр. 109/07 и 99/11), одбацио ову иницијативу, због ненадлежности да по њој поступа.

Сагласно изнетом, Уставни суд је, на основу одредаба члана 42в став 1. тачка 2) и члана 47. став 1. тачка 1) Закона о Уставном суду, донео Закључак као у изреци.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА
СУДИЈА

Весна Илић Прелић

За тачност отп...

4585012.0089.52/1

ПРИМЉЕНО
у Уставном суду
Републике Србије
Дана 22 МАЈ 2012

УСТАВНИ СУД
Немањина 26
11000 Београд

Доставља се ради обавештености:

Средства јавног информисања и јавност

Предмет: *Предлог Уставном суду да покрене поступак оцене уставности и законитости члана 18 Уставног закона*

На основу (Чланова 1 – 3, 18, 19, 21, 23, 25, 43, 46, 50 - 56, 97, 114, 116, 166, 168 и 194) Устава и (Чланова 12, 34 и 35) Закона о председнику Републике подноси се Уставном суду

ПРЕДЛОГ

да Уставни суд покрене и спроведе поступак оцене уставности и законитости Члана 18 Уставног закона.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. Надлежност Уставног суда

Први став Члана 166 Устава Републике Србије, као и т. 1, т. 3, т. 5 Члана 167 Устава јасно обавезују Уставни суд, и дају му пуно уставно право, да штити уставност и законитост, људска и мањинска права и слободе, и равноправност пред Уставом и законом, да провери уставност и законитост сваког акта те и Члана 18 Уставног закона.

II. Мотив и циљ Члана 18 Уставног закона

Данас су живи само два (Милан МИЛУТИНОВИЋ 1997 – 2002 и Борис ТАДИЋ 2004 - 2012) Председника Републике Србије који су бирани по Уставу из 1990. године. Једино лице (Борис ТАДИЋ) које је било председник Републике Србије пре и после усвајања Устава 8. новембра 2006. године је било и председник Републике Србије у време доношења Уставног закона 10. новембра 2006. године. Тада је усвојено у Члану 18 Уставног закона да се сматра да први мандат председника Републике Србије добијен по Уставу из 1990. год. није његов први мандат председник Републике:

УСТАВНИ СУД
Немањина 26
11000 Београд

Доставља се ради обавештености:

Средства јавног информисања и јавност

Предмет: *Предлог Уставном суду да покрене поступак оцене уставности и законитости члана 18 Уставног закона*

На основу (Чланова 1 – 3, 18, 19, 21, 23, 25, 43, 46, 50 - 56, 97, 114, 116, 166, 168 и 194) Устава и (Чланова 12, 34 и 35) Закона о председнику Републике подноси се Уставном суду

ПРЕДЛОГ

да Уставни суд покрене и спроведе поступак оцене уставности и законитости Члана 18 Уставног закона.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. Надлежност Уставног суда

Први став Члана 166 Устава Републике Србије, као и т. 1, т. 3, т. 5 Члана 167 Устава јасно обавезују Уставни суд, и дају му пуно уставно право, да штити уставност и законитост, људска и мањинска права и слободе, и равноправност пред Уставом и законом, да провери уставност и законитост сваког акта те и Члана 18 Уставног закона.

II. Мотив и циљ Члана 18 Уставног закона

Данас су живи само два (Милан МИЛУТИНОВИЋ 1997 – 2002 и Борис ТАДИЋ 2004 - 2012) Председника Републике Србије који су бирани по Уставу из 1990. године. Једино лице (Борис ТАДИЋ) које је било председник Републике Србије пре и после усвајања Устава 8. новембра 2006. године је било и председник Републике Србије у време доношења Уставног закона 10. новембра 2006. године. Тада је усвојено у Члану 18 Уставног закона да се сматра да први мандат председника Републике Србије добијен по Уставу из 1990. год. није његов први мандат председник Републике:

Избор председника Републике из члана 3. став 2. овог закона сматраће се првим избором у смислу члана 116. став 3. Устава.
(Члан 18 Уставног закона)

Основни мотив и циљ доношења ове одредбе Уставног закона је било омогућавање тадашњем председнику Републике (Борису ТАДИЋУ) да буде председник Републике Србије у току три председничка мандатна периода (сваки по 5 година), јер је тада Милан МИЛУТИНОВИЋ био под теретом оптужнице Хашког трибунала који га је пустио на крају као невиног.

Ш. Државност Републике Србије и њена непрекидност

Република Србија је демократска држава свих грађана који у њој живе, заснована на слободама и правима човека и грађанина, на владавини права и на социјалној правди.
(Члан 1 Устава Републике Србије из 1990. године.)

Република Србија је држава српског народа и свих грађана који у њој живе, заснована на владавини права и социјалној правди, начелима грађанске демократије, људским и мањинским правима и слободама и припадности европским принципима и вредностима.
(1. Члан Устава Републике Србије, 2006. година)

Оба Устава утврђују да је Република Србија држава, да је демократска држава и да њен темељ чине слобода и права човека, владавина права и социјална правда. Они показују њену непрекидност као државе и непрекидност начела на којима је она установљена од 1990. године до сада.

Територија Републике Србије је јединствена и неотуђива.
О промени границе Републике Србије одлучују грађани референдумом.
(Члан 1 Устава Републике Србије из 1990. године.)

Територија Републике Србије је јединствена и недељива.
Граница Републике Србије је неповредива, а мења се по поступку предвиђеном за промену Устава.
(8. Члан Устава Републике Србије, 2006. година)

Границе, територија, и основа начела државности Републике Србије су остала иста као и 1990. године. Од 1990. године су држављани директно бирали председника Републике. Основни атрибути државности су остали непромењени.

Република Србија је део својих ингеренција пренела Савезној Републици Југославији. По оснивању Државне заједнице Србије и Црне Горе, Република Србија је одлучила да поврати своју меродавност по питањима за које је своју компетентност пренела СР Југославији. Република Србија је била самостална у одлучивању по питањима која само њу интересују.

Државна заједница Србија и Црна Гора је постојала од 4. фебруара 2003. године до 21. маја 2006. године. Компетенције Савезне скупштине и Владе Савезне Републике Југославије (која је постојала до 4. фебруара 2003. године) су скоро све пренете на републичке Скупштине и Владе Републике Србије и Републике Црне Горе. Уместо савезног Уставног

суда је створен Уставни суд Србије. Савезна Народна банка је подељена на републичке. Степен самосталне државности Републике Србије је достигао близу 100%. Република Србија је суштински деловала као самостална држава.

Потпуну самосталност (100%) Република Србија је остваривала од 21. маја 2006. године до подношења пријаве 2009. године за учлањење у Европску Унију.

Ново смањивање самосталности Републике Србије настаје добијеним статусом кандидата ове године за члана Европске Уније. Њена несамосталност је постала дубља него у Државној заједници Србија - Црна Гора,

У току свог првог мандата (27. јуни 2004. године до 15. фебруара 2008. године) је председник Републике Србије (Борис ТАДИЋ), у име Владе Републике Србије, потписао 7. септембра 2006. године међудржавни споразум са Владом Сједињених Америчких Држава. То показује самосталност државе Републике Србије пре доношења Устава 8. новембра 2006. године. Тај споразум Република Србија и сада поштује и признаје. Самим тим признаје и тај мандатни период председника Републике (Бориса ТАДИЋА) за његов први председнички мандатни период.

Садашњи Устав Републике Србије је донет на основу Устава Републике Србије из 1990. године. Републику Србију по Уставу из 1990. године је правно наследила Република Србија одређена по Уставу из 2006. године. Прва је била темељ за другу, а друга је надградња прве и представља даљи развој прве. Друга је свој интегритет, своју територију, своје држављане наследила од прве. Република Србија од 1990. године до данас нема у свом имену државну идеологију (док је Социјалистичка Република Србија имала социјализам као државну идеологију истакнуту у самом имену државе). Многа битна одређења држављана важе непрекидно од 1990. године до сада, као што је одређење за број председничких мандата једног лица да може да буде бирано највише два пута за председника Републике. Једно лице (Борис ТАДИЋ) је било председник држављанима Републике Србије у два мандатна периода, од 2004 до 2008 и од 2008 до 2012. године

IV. Носилац суверенитета и његова непрекидност

Народ Републике Србије је непрекидно извор и носилац њеног суверенитета:

Сувереност припада свим грађанима Републике Србије.

Грађани остварују сувереност референдумом, народном иницијативом и преко својих слободно изабраних представника.

Члан 2 Устава Републике Србије из 1990. године.

Сувереност потиче од грађана који је врше референдумом, народном иницијативом и преко својих слободно изабраних представника.

Ниједан државни орган, политичка организација, група или појединац не може присвојити сувереност од грађана, нити успоставити власт мимо слободно изражене воље грађана.

Члан 2 Устава Републике Србије из 2006. године,

Ове одредбе оба Устава утврђују да су држављани извор и носилац суверенитета Републике Србије. У томе се огледа непрекидност носиоца њеног суверенитета од 1990. године до данас. То потврђује непрекидност државности Републике Србије.

V. Непрекидност народног опредељења

Држављани Републике Србије су референдумским одлукама усвојили Устав Републике Србије и 1990. године и 2006. године и тада јасно, недвосмислено и изричито, без икаквих изузетака одредили следеће:

Исто лице може бити изабрано за Председника Републике највише два пута.
(3. став Члана 86 Устава Републике Србије, 1990. година)

Нико не може више од два пута да буде биран за председника Републике.
(3. став Члана 116 Устава Републике Србије, 2006. година)

Закон о председнику Републике искључује сваку дилему о томе да ли неко под неким околностима или према неким тумачењима може да буде и трећи пут изабран за председника Републике.

Нико не може више од два пута да буде изабран за председника Републике, без обзира на то колико су му трајали први и други мандат.
(Члан 12 Закона о председнику Републике, 2007. година)

Ово доказује непрекидност народног опредељења да једно лице може највише два пута да буде председник Републике Србије.

VI. Непрекидност статуса председника Републике

Председник Републике коме је престао мандат има право на почасни назив „бивши председник Републике“ и право да присуствује државним свечаностима у складу с протоколом.
(Члан 34 Закона о председнику Републике, 2007. година)

Право на почасни назив „бивши председник Републике“ имају сви председници Републике Србије бирани почев од 9. децембра 1990. године, односно од одржавања првих вишестраначких избора, као и председници Савезне Републике Југославије и председници заједнице Србија и Црна Гора који су били из Републике Србије.
(Члан 35 Закона о председнику Републике, 2007. година)

Ове одредбе Закона о председнику Републике јасно показују непрекидност статуса председника Републике од 1990. године и само од 1990. године. Она показује да Република Србија поштује и признаје председнички статус, значи и сваки председнички мандат, од 1990. године до данас. Република Србија даје иста права председницима Републике Србије од 1990. године до данас као и председнику Републике Србије по важећем Уставу. Из тога следи да је обавезно да се при примени 3. става Члана 116 важећег Устава председнички мандат сваког лица (Милана МИЛУТИНОВИЋА и Бориса ТАДИЋА) стечен по Уставу Републике Србије из 1990. године поштује, признаје и цени као његов први председнички мандат.

У току свог првог мандата председник Републике (Борис ТАДИЋ) је, у име Владе Републике Србије, потписао 7. септембра 2006. године, у време важења Устава из 1990. године, међудржавни споразум са Владом Сједињених Америчких Држава. Тај споразум и сада важи, што доказује непрекидност, не само државности Републике Србије, већ и статуса председника Републике. То потврђује да Република Србија признаје и прихвата деловање председника Републике (Бориса ТАДИЋА) из његовог мандатног периода 2004. – 2008. као пуноважног председника самосталне државе Републике Србије иако је изабран по Уставу из 1990. године. Зато је то његов први мандатни период који признаје Република Србија данас.

Иако је садашњи Устав био донет још 8. новембра 2006. године, дотадашњи председник Републике (Борис ТАДИЋ) је остао председник Републике Србије све до 15. фебруара 2008. године. Његов први мандат је трајао још 15 месеци после усвајања новог Устава. Ово такође потврђује да је Република Србија први мандат председника Републике (Бориса ТАДИЋА) стеченог по Уставу из 1990. године уважавала као пуноважан председнички мандат.

Република Србија прихвата и признаје председнички мандат стечен по Уставу из 1990. године за први његов председнички мандат и када је у питању примена 3. става Члана 116 Устава.

VII. Однос према правима и слободи држављана, социјалној правди и демократији

Владавина права је основна претпоставка Устава и почива на неотуђивим људским правима.

(1. став 3. Члана Устава Републике Србије, 2006. година)

Људска и мањинска права зајемчена Уставом непосредно се примењују.

(1. став 18. Члана Устава Републике Србије, 2006. година)

Јемства неотуђивих људских и мањинских права у Уставу служе очувању људског достојанства и остварењу пуне слободе и једнакости сваког појединца у праведном, отвореном и демократском друштву, заснованом на начелу владавине права.

(19. Члан Устава Републике Србије, 2006. година)

Пред Уставом и законом сви су једнаки.

(1. став 21. Члана Устава Републике Србије, 2006. година)

Уставни суд је самосталан и независан државни орган који штити уставност и законитост и људска и мањинска права и слободе.

(1. став Члана 166 Устава Републике Србије, 2006. година)

Дозвољавање, на основу Члана 18 Уставног закона, кандидатуре лица (Бориса ТАДИЋА) с два председничка мандатна периода и прихватање његовог трећег избора за председника Републике поражава права других кандидата, омаловажава начело равноправности пред Судом и законом, делује против људског достојанства и слободе држављана, против непрекидног слободног народног опредељења. Задатак Уставног суда је да заштити

уставност, законитост, равноправност пред Уставом и законом, и слободно изражено опредељење народа.

Трећи председнички мандат једног лица (Милана МИЛУТИНОВИЋА или Бориса ТАДИЋА) би био суштинско остваривање социјалне неправде чиме би се деловало супротно 1. Члану садашњег Устава Републике Србије.

VIII. Однос Члана 18 Уставног закона према Уставу и народу

Цитирани Члан 18 Уставног закона из 2006. не утврђује нити поштује истину већ захтева да се сматра да је први мандат председника Републике по 3. ставу Члана 116 Устава мандат који је започео после доношења Устава 8. новембра 2006. године. Истина је да је први мандат једног лица (Бориса ТАДИЋА) као председника Републике трајао од 27. јуна 2004. године до 15. фебруара 2008. године. Истина је да је Државна заједница Србија и Црна Гора постојала од 4. фебруара 2003. године до 21. маја 2006. године. Истина је да је Република Србија вратила себи све своје ингеренције после 21. маја 2006. године. Истина је да је од тада њена самосталност била 100% што илуструје и потписивање међународног споразума с Владом САД 7. септембра 2006. године. Истина је да је споразум потписао председник Републике (Борис ТАДИЋ) изабран по Уставу из 1990. године. Истина је да је то све било пре доношења садашњег Устава 8. новембра 2006. године. Истина је да је то све било у току првог председничког мандата тог лица (Бориса ТАДИЋА). Истина је да је тај његов мандат трајао и после усвајања Устава све до 15. фебруара 2008. године. Истина је да је Република Србија и после доношења Устава поштовала и признавала његов први председнички мандат (Бориса ТАДИЋА) стеченог по Уставу из 1990. године. Зато је захтев Члана 18 Уставног закона из 2006. године супротан истини и самим тим неодржив. Тај члан представља запањујуће подешавање одредби Уставног закона да би се задовољавала амбиција оног лица које хоће да продужава свој председнички статус и положај супротно опредељењу народа исказаном јасно и изричито, без икаквог изузетка, 3. ставом Члана 116 Устава.

Устав је највиши правни акт Републике Србије.

Сви закони и други општи актови донети у Републици Србији морају бити сагласни са Уставом.

(2. и 3. став Члана 194 Устава Републике Србије, 2006. година)

Пошто је Члан 18 Уставног закона из 2006. године супротан 3. ставу Члана 116 Устава из 2006. године зато је према 2. и 3. ставу Члана 194 истог Устава Члан 18 Уставног закона ништаван. Члан 18 Уставног закона је супротан народном опредељењу.

IX. Стварање култа личности

Прихватање кандидатуре за трећи председнички мандат би омогућило сваком другом Председнику, да у свом другом или трећем мандату спроведе промену Устава тако да би могао да буде Председник још 2-3 или више мандата. На пример, Р. Србија постане члан ЕУ. Мења се њен државни статус и Устав и зато би се тумачило да претходни мандати (Милана МИЛУТИНОВИЋА и Бориса ТАДИЋА) не треба да се рачунају. Тако би човек могао да буде Председник Републике Србије још најмање 3 мандата, па да се не бисмо много мучили око његовог реизбора, онда би, као 1974., могло да се деси да се донесе

одредба да он може доживотно да буде Председник. Као Јосип Броз по Уставу СФРЈ из 1974. године. То би било притуљено успостављање монархизма у оквиру републике.

Подешавање Члана 18 Уставног закона да би се омогућило треће кандидовање једног лица, прихватање те кандидатуре и његов евентуални трећи избор за председника Републике би представљали почетак стварања култа његове личности.

X. Однос према европским вредностима и начелима

Немањичка Србија је била европска перјаница у поштовању правде, слободе људи и равноправности пред законом. Од тада се у Србском народу посебно поштују те опште људске вредности, које људски род издвајају од осталог животињског света. Природно је што су то и садашње европске вредности и европска начела.

У следећим европским државама једно лице може највише два пута да буде Председник те државе: Албанија, Аустрија, Бугарска, Грчка, Естонија, Ирска, Кипар, Летонија, Литванија, Мађарска, Македонија, Малта, Молдавија, Немачка, Пољска, Португал, Румунија, Словачка, Словенија, Србија, Финска, Француска, Хрватска, Црна Гора и Чешка Република. У свим тим државама, осим Србије, се поштује и спроводи та уставна одредба и тиме се уважава опредељење свог народа. Од одлуке Уставног суда зависи да ли ће и у Републици Србији да се поштује Устав по овом питању.

Кандидатура за трећи председнички мандат и евентуални трећи избор тог лица за председника Републике Србије су супротни начелима грађанске демократије, људским и мањинским правима и слободама и припадности европским начелима и вредностима на којима се заснива Република Србија (1. Члан Устава Републике Србије, 2006. година).

XI. Закључак

Доказана је противуставност и противзаконитост Члана 18 Уставног закона. Зато он треба да буде стављен ван снаге.

Београд, 22. мај, 2012. године

Др Љубомир Т. Грујић
ЈМБГ 2910939710225
Цона Кенедија 31/15
11070 Београд